

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szomban és szombaton este
Készíteteket vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Egész évre 12 korona. Félfévre 6 korona. Negyed
évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk

Az esteledő év.

Október közepét irván az esteledő esztendőben, kibámul az ember a halk derűjű őszbe, mely levelek aranyosójével teríti be az utakat és kényelmetlen borzongással gondol a tavalyi októberre, mely zordonan és ijesztően kezdődött a mi szelíd tájainkon is. Tavaly ilyenkor volt, a napokon keresztül elmaradt Hóler, szórványosan adtak ki jelentés a németek is és minden vigasztalásunk az volt, hogy Tisza István megjelent a munkapártban és igen jókedvű volt, — amint olvassunk adott. Tavaly ilyenkor nem ezek a meleg, déli tengerekben fürdött szélsuhancok jártak itt bolondos táncukat, akik most pajkoskodnak a tavalyi civilkalapokkal — mert ilyenkor ujjat ki bírnia és ki merne veenni ezen éterhaló időkben polgári élete bizonytalan tartamára? — és pajzánkodnak a hölgyek bő szoknyáival. Tavaly ilyenkor goromba székelyek üvöltöztek be a kéményen északról való gonosz hirték.

Tavaly ilyenkor görgött felénk a Romanov-cég gőzhengere, kerék tisztillő által lendített kerekével, óh, hallottuk is már har soggását a határvédő kárpáti sziklákön és átkozott tüdejének párja tette keserűvé a tavaly októberleleji ködöket.

Az uszoki szoros . . . Milyen messze van már, amikor először hallották a nevét s kitűgült szemünk bogara percekig meredt gondatlanul a mappára! Hol van már az ellenség, aki akkor ott lihegett rónáink tövében és hol van a mi magunk önmagunk elől is bujdosó remegése! A fantázia szegény madara, akit a csillagoktól az ereszaljba kergetett vissza a háboru. meglankad, ahogy követni akarja az eseményeket.

Igen, minden megváltozott azóta körülöttünk, még a térkép is, melyen reszkető ujjunk lelecsuszott tavaly ilyenkor a határ vérpiros vonaláról.

Nem ugy lett, ahogy azokban a napokban gondoltuk; a háboru nem a mi színeinket mosta le róla, hogy határaink idegen határok mellékáig legyenek, — ugy lett, hogy a mi színeink sütnek ott is, ahol azelőtt más fajtákat jelölt a kartografus és a mi határaink huzódnak egyre beljebb és beljebb idegen világok testébe. Minden megváltozott, minden hozzánőtt azóta a háboru

kolosszális méreteihez, hozzá a katonához a még eddig itthon hagyott polgár is akinek munkája, szorgalma, lelkesedése, hite bizalma kiapadhatatlan energiaforrása lett az ország harcoló felének.

Mi nem drágult még meg?

Az általános drágaság hullámaiból szilárdan mered elő egy kétfoku szirt: a kávé és a tea nem drágult meg. Eltűnődvén ennek a jelenségnek valószí okán, csak arra a következőre juthatunk, hogy ennek a két fűszernek az ára azért nem szűkött fel, mert ezer mérföldnyire terem tőlünk. Kuba és Ceylon ültvényein, Szinte bizonyos, hogy ha Ujhely határában kávéültvények volna és ha Sárospatak tájára tea teremne: az aromás bab kőója 50 koronába kerülne és az illatos türmeiké száza. Ez ugyan tréfának hangzik. De éppen ugy igaz valóság is lehetne. Halljus, hogy élelmes földirtokosok már igen behatóan érdeklődnek a kávé és tea termesztési módja iránt, mert nem fél a fejükbe, hogy miért nem termelnek ezeket nálunk. Hiszen akkor a kávé és tea ára is éppen ugy felszökhetnék, mint a buzái vagy husé! Mar mint a marha, meg a sertés-husé. Mert arról még nem hallottunk, hogy oroszlan vagy párduchus kapható volna nálunk.

Egyelőre ennek behozatala „technikai akadályokba ütközik”. De bizonyos körök már kezdik mérlegeit a vadállathusimport lehetőséit, mert máskép alaposan tartatunk tőle, hogy ezen a téren nem lesz lehetséges semmiféle árfehlajts. Ez pedig kár volna. Minek legyen bármi olyan dolog a világon, aminek az ára normális maradj? Miért kerüljön csak a heptikas csirke két száz koronába? A zsidóünnepok előtt a szárnyasok ára olyan fanasztikusan magasra hágott, hogy egy dugaszad ember egyszerűen vagy onprédálónak címezte a feleségét aki arról regélt, hogy ünnepkor jó volna libaprosenyét találni. Önméltósága azonban szakácsnője kísérelében még is csak kimerészkedett az ujhelyi baromfi piacra, ahol megrémülve értesült a kofaktól, hogy a libamadár darabja háromezer aranyforint. Indokolás: ünnepkor még a legszegényebb asidó család is szinte vallási kötelességének tartja, hogy libát vegyen. Muszáj. Tehát lehet érte akármilyen árt kiválni. Igen, de elkövetkezett a hosszunap előtt

való péntek, amikor kezdődik a szigoru nagy böjtölés. Önméltósága tehát a gondolata, hogy nem lévén kereslet, a kínálat olcsóbb lesz. A kismemelt csirkét azonban ma négyezer aranyra tartotta a kofa. Indokolás: ma senki sem vásárolt félé, hogy a portéka a kofa nyakán maradj, hát azon a keservesen amit eladhat, be kell hoznia az elmaradó hasznót. Eddig van. Akár az üveget dobjuk a köre, akár a követ az üvegre: mindig az üveg törik el. . . A zsír, a háj? Essünk kétségbe, haljunk meg! Hallottunk paaszokdni egy ismert ügyvédet. „Istenem magam előtt is rejtély, honnat veszem azt a sok haját, amelylyel meg kell, hogy kenve legyek!” — Hát már mindennek felszófolták az árát? — kérdi a szatós-nál egy barátunk felesége. — Kérem — felele a szatós célszatosan, — lugkövet kaphat a régi árban. . .

Az ujhelyi járásbiróság feldult tűzhelyekért.

Schiller Kálmán járásbiró felhívása.

A nemzeti áldozatkészségnek legszebb példáit bizonyára azok szolgaltatják, akiket a háboru folytán csak veszteségért és akik mégis részt követelnek az általános játékonyságból, mely a háboru okozta sebeket gyógyítani akarja. A hivatalnoki kar, a lix fizetéses lateinerek érzik a legsulyosabban a háboru anyagi terheit, hiszen ők a rettenetes drágaságban is ugyanazért a szerény fizetésért teljesítik ma még terhesebb kötelességeiket, lehetetlen tehát megindult köszönet nélkül fogadni azt, hogy még ezek a legsulyosabban megpróbált tisztviselők is a legnagyobb lelkesedéssel sietnek a maguk filléreit a haza oltárára letenni.

Az ilyen játékonyság eredménye, ha összegben kevesebb is, akkor is végtelenül becses és minden elismerést megérdemelt ép azért felesleges is bővebben a közönség figyelmébe ajánlunk az ujhelyi járásbiróság alábbi felhívását, mely a járásbiróság bírói és tisztviselői kara által indított nemes mozgalom gyámolítására hívja fel, hisszük, hogy teljes eredménnyel, — a nagyközönséget.

Ime a felhívás:
Az orosz hordák által elpusztított szemplémegyei községek felépítésére országos mozgalom indult

meg, amelyből részüket kivenni egyesek, társadalmi osztályok, egyeülletek vételkölve kelnek egymással versenyre.

Mindenki érsi, hogy nemesak hazafiui, de egyéni kötelessége is mindent elkövetni arra, hogy a pusztulás helyén virulás, a szomorúság helyén öröm, a gyász, völgyében, vigásg teremjen újra, amelynek plántáit kell, hogy az itthonmaradottaknak ama hátaja ültessen el, melyet a hős katonák és azok itthonmaradt árvaí iránt éreznek.

A vezetéseim alatt álló kir. járásbiróság is részt követel magának ebből a mozgalomból: amint kivette részét számos tagjával a hősi küdelemből is a harctérben, ugy a béke magasztos ölében meginduló élet előfeltételeinek, megteremtéséből is részt követel.

Elhatározta, hogy gyűjtést indít saját tisztviselői és ezek hozzátartozói között egyik később megállapítandó község kisdud ovodájának felépítéséhez szükséges összeg előteremtésére, ahol a gyermekek fogékony szívébe az édes magyar nyelv tanításával a hazaszeretet magja elhittessék, hogy szükség esetén ép oly lelkesedéssel védjék hazájukat, mint apáik.

Mint hogy azonban e nagy feladatot megoldására a mi elkülönített erőnk kevés, a legnagyobb bizalommal és reménnyel fordulok a haza oltárára áldozni mindég kész közönséghez kérve, hogy a kitűzött nemes oél elérésében bennünket támogasson és tegye lehetővé, hogy eddigi saját adakozásunk és gyűjtésünk 700 koronánál nagyobb eredménye a oél nemességének nagyságához képest, minél tekintélyesebben emelkedhessék.

A legkisebb adományt is örömmel fogadjuk és hirlapilag nyugtázzuk.

Saujhely, 1915. október hó.
Hazafiui bizalommal
Schiller Kálmán
vezető kir. járásbiró.

Megnyílik a Népkönyha

Az Isten a szegények részét
A gazdagoknál tette le.
Ha földi jóval meg vagy áldva,
Akké sáfárkodjál vele,
Hogy megszegjed az éhezöket
Isten nevében kenyered
Tompa.

Folyó hó 31-én megnyílik az Izs. Népkönyha.

Ha valaha, ugy most van szükség a szegény néprétegnek a népkönyhára. Az élelmiszerek annyira megdrágultak, hogy a legszegényebb ebéd előállítás is majdnem lehetetlen

a szegénynek, a szegény keresetnélkülinek. Ezek számára nyílik meg a Népkonyha. E nagy időben azonban csak a társadalom áldozatkészsége teheti lehetővé a népkonyha fentartását. A múlt napokban a következő adományok folytak be:

Gróf Szechenyi Ernőné Bernann Jeanette elhunyt alkalmából koszorúmegváltás címén 25 kor.

Waller Aladárné 20 kor.

Dr. Braun Miklósné Páczin 15 kor.
Fuchs Margit Királyhelmecz 10 korona.

Dr. Guttman Józsefné Bodzásujlak 10 kor.

Fuchs Pál Nagytárkány 10 kor.
Burger Armin Imreg 10 kor.
Grünberger Ábrahámné 3 zsák burgonya, 20 kl. bab.

Özv. Alexander Manóné 1 tucat villa.

Fogadják a nemesszívű adakozók a szegények nevében az elnökégek köszönetét.

HIREK.

— **Sárospatky József volt ujhelyi kir. ügyész elöleptessé.** A király Sárospatky József pécsi kir. ügyésznek a kir. főügyész helyettesi címet és jellegű adományozta, egyúttal az új főügyész helyettesi posztvidéki ügyesség vezetőjévé nevezte ki. A jelentős pozícióba kinevezett főügyész helyettese alig pár év előtt távozott el az ujhelyi kir. ügyességtől, melynek hosszabb időn át elismertlen kiváló képzettségű és széles körökben nagy becsülésnek örvendő tagja volt.

— **Uj albiró.** A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Herceg Károly dr. kassai járásbírói jegyzőt a homonnai járásbírói székbe átiratva kinevezte.

— **Kerékkjártó Ducl hangversenye.** Az ujhelyi közönség megismerkedése Kerékkjártó Duclal, a páratlan tehetségű ifjú hegedűművésszel feledhetetlenül meleg és bensőséges teljes volt. A csodagyermeki sorsból már kiönt, kiforrott fiatal művészhedűjének legelső csodálatosan tisztá hangjai val meghódította a közönséget, amely egész están át meg nem szűnt ünnepegni és elismerésnek legforróbb jelzései elhalmozni az istenáldotta művészt. Kerékkjártó Duclról azok után a páratlanul hízog és a legfényesebb művészi pályát is méltón jutalmazó bírálatok után, amelyekkel nemcsak a magyar főváros, de a külföld világlapjai is az ő páratlan tehetségét már méltatták nekünk itt, a kis vidéki városban aig lehet már számottevő megjegyzésünk elg, ha beszélünk arról, hogy a művész nálunk is, mint mindenütt bámuló elismerés és feltétlen lelkesedés fogadta. Konzenzális kísérője volt Diensz Oskár, a nagyszerű zongora virtuóz; kettőjüknek briliáns előadása feledhetetlen élvezetben részesítette a közönséget. Kár, hogy a hangverseny épen az ujhelyi közönséget jelentékeny részet annyira lefoglaltó szünet idejére esett, s így a színház nem telt meg annyira, amennyire ezt egy a művészek jelentősége, mint az általuk nemcsak művészetekkel felkarolt jótékony cél megérdemelte volna. A feldult falvak javára még így is elég szép összeg maradt fenn a gyönyörű estélyekből, melynek megrendezéséért a szereplő művészek mellett nagy elismerés illet meg egy a feldult tüshelyek felépítésén munkáló Országos Bizottságot, mint az ujhelyi rendezőseget.

— **A harmadik hadikölcsön és az első Magyar Általános Biztosító Társaság.** Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatósági ülése Ormódy Vilmos vezérigazgató főrendiházi tag indítványára, a társaságnál

hagyományos hazafias érzéstől áthatva, elhatározta, hogy a harmadik hadikölcsönből ismét 25 millió karonát fog a m. kir. pénzügyminiszterium útján jegyezni. Az előző két hadikölcsönből a társaság 32 és fél millió korona értékű címetet vett át és így a határozatba ment jegyzés összegét is beszámítva, az „Első magyar” összes jegyzései — leányintézetek jegyzéseitől eltekintve — 57 és fél millió koronára, vagyis oly összegre rúgnak, melyet eddig Magyarország és Ausztriában egyetlen pénzintézet sem jegyzett.

Ezen fontos határozat meghozatalánál az intézet vezetőjét az országos és hazafias szempont vezérelte, hogy a társaságnak az utolsó évtizedekben követett szigorú tartékolási elvének következményeképpen hatalmasait anyagi erejét a legmesszebb menő mértékben az állam által kibocsátott, teljes biztonságot nyújtó előnyösen kamatozó címletek nagymérvű vásárlása által a haza szolgálatába állítsa. Ezen a társaság által eszközölt újabb impozáns összegű hadikölcsön jegyzés, mely a jövőbe vetett hit legfényesebb bizonyítékát nyújtja, mint példaadó hazafias cselekedet a legszélesebb körökben is bizonyára a legjobb hatást fogja kelteni. Ha eme nehéz időben összes gazdasági tényezőik és pénzügyi vállalataink utazani hazafias a dozatkészségtől áthatva, a harmadik hadikölcsön kibocsátását anyagi eszközeik teljes igénybevitelével hasonló mértékben mozdítják elő, a harmadik hadikölcsön sikere végeredményben mind n bizonynyal az előzöket is messze túl fogja szárnyalni.

Árverési hirdetmény.

Alóírott csődöt megmondok közhírré teszi, hogy a szerenosi kir. Járásbíró 1914. V. 32/57. számú végzése folytán a „Klenoczi Kölcson Segélyező Szövetkezet” cöl tömge és tarsi vgr. hirtetőknek, Buyovszky Gusztávné és társai végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében lefogalt és az 1914. január 24 én felvett végrehajtási jegyzőkönyv 340—367., 388—436. tételei alatt felsorolt ingor, u. m. borok és hordók kir. közzegyző közbenjöttével nyílt árverésen elfognak adani.

Az árverés Tálya községben a helyszínen 1915. évi október 27. napján d. e. 9 órakor fog megtartatni. Az árverési végökent jelentkezők a borok megtekintése és megizlelése céljából Kula Pál zárgondnok, tályai tókoshoz fordulhatnak.

Rimaszombat, 1915. október 16.

Dr. Törköly József, ügyvéd,
mint a vb. Klenoczi Kölcson Segélyező Szövetkezet csődöt megmondoka.

Vinczellér

60 korona havi fizetés mellett, szép lakás, istálló, esetleg tehén-tartással felvétetik.

Ajánlkozni a Cognagyárban naponta d. e. 8—12-ig lehet.

Vidéken lakó

urak és hölgyek,
kik a helybeli egyénekre jól vannak tájékozva, fáradság nélkül juthatnak diszkrét és tisztességes **mellékjövdelemhez.**

GROSZWALD E., Buda-pest, Futó-utca 38.

Házvezetőnő,

aki az összes háztartási teendőkből jártas, falura felvétetik.

Ajánlatok a kiadóhivatalba.

Mai távirataink.

Szerbia elfoglalása felé.

Budapest, okt. 18.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti: "

Orosz hadszíntér:

Keletgaliciában az Ikva mellett a wolhiniai várterületen tegnap nem volt jelentősebb esemény. A Kormin-patak mellett a Styr első folyásánál az ellenség több heves támadást intézett ellenünk. Kulikovicenél, Nowosielkienél és Rafalowkánál még folyik a harc, az összes többi ponton már tegnap estig véresen visszavertük az ellenséget. Veszteségei súlyosak, a Korminnél teljesen rendetlenül, fegyverek és felszerelés tárgyak hátra hagyásával menekült. A Scara felső folyásánál álló császári és királyi csapatok is visszavertek egy erős orosz támadást.

Olasz hadszíntér:

Az olaszok az Isonzó harc vonalon újra élénkebb tevékenységet fejtenek ki. Tegnap este is meglehetősen heves küzdelmek fejlődnek ki Eteanonál. A doberdói fensík északnyugati szaka-szán ottani állásainkat újra nagyobb számu olasz gyalogság támadta meg. Helyenkint megközelítette akadályainkat s végül visszavertük, súlyos veszteséget okozva az ellenségnek. Egyéb-ként a tengermentéken és a tiroli határvidéken ágyuharc.

Délkeleti hadszíntér:

Az Avala-szakaszon megvert szerb hadosztályok a délfelé vezető út mindkét oldalán vonultak vissza. Csapataink támadják a Rajlától északra álló ellenséges csapatokat. Az ellenséget a Macsvában is visszavonulásra kényszerítettük. Az Alsó-Morava mindkét partján német hadosztályok folytatólag tért nyertek.

A bolgárok megszállották Muslin, Percin, Babin és Zub magaslatait. Odább délre Egripalánkán tul nyomulnak előre.

HÓFER altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

Hindenburg győzelmei.

Berlin, okt. 18.

A nagy főhadiszállásról hivatalosan jelentik:

Nyugati hadszíntér:

Vermelléstől északra messze az ellenséges állásokba kiszögélt erődművet az angolok nagy erőkel ismételen megtámadták, valamennyi támadásuk súlyos veszteségeik mellett kudarcot vallott, az erődművet biztosan tartjuk.

Tahure mellett a franciák támadási kísérleteit tüzelésünk elnyomta, az ellenség újabb előretörése, mellyel a Montrey-től délre elvesztett állásait akarta visszafoglalni, eredménytelen maradt, sőt a franciáknak nagy véres veszteségen felül 3 tisztségbe, 16 altisztségbe és 17 vadászba került, akik fogságunkba estek. Schratzmánnal az ellenség támadásaival bár jelentékeny mennyiségű löszert áldozott, egy talpalatnyi földet sem tudott vissza szerezni. Német repülőrajok tegnap megtámadták Belfort várát, elüldözték az ellenséges repülő-gépeket és a várra 80 bombát vetettek, amelyek több helyen tüzet okoztak.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja: Rigától délre támadásunk jól halad, 2 tisz, 280 főnyi legénység jutott fogságunkba. Jakobstadtól nyugatra visszavertük az oroszok támadásait. Huxtól nyugatra mintegy 3 kilométer szélességben hatalmunkba kerítettük az ellenség állásait, tovább délre egészen Smorgan vidékéig az oroszoknak többszörös nagy erőkkal megindított előretöréseit az ellenségnek súlyos veszteségei mellett visszavertük, 2 tisztet és 175 főnyi legénységet elfogtunk.

Lipót herceg tábornagy hadcsoportja: Az oroszoknak Liakovice-Baranovici vasutvonal mindkét oldalán ellenünk 400 métsrnyire állásaink előtt, tüzelésünkben összeomlott.

Linsingen tábornok hadcsoportja: A Styr folyó mentén Rafalovkától Kulikovicéig újabb helyi harcok fejlődtek.

Balkán hadszíntér:

A Macsvában az ellenség hátrálni kezd. Belgrádtól délre elterülő dombvidéken csapataink előnyomulóban vannak Znetkow, Grob és Vrcn helyiség felé. Pozserovactól délre M. L.-Ernicet és Borevacot elfoglalták. A bolgár csapatok megszállották Muslin, Percin, Babin és Zub magaslatait. Odább délre Egripalánkán tul nyomulnak előre.